

Associació Internacional de

Ciutats Educadores

09
Butlletí
informatiu
2009

CIUTATS
EDUCADORES PER A
UN MÓN MILLOR

Actuació musical al Teatre Blancoito

experiència Teatre itinerant de la Ciutat de Mèxic

Amb una població de més de 8 milions d'habitants i una superfície de 1.749 km², la Ciutat de Mèxic és el centre polític, econòmic i cultural dels Estats Units Mexicans. La ciutat aporta una cinquena part del PIB nacional, però tot i ser la ciutat més rica del país, s'hi registren importants desigualtats socioeconòmiques.

L'any 2007, la Secretaria de Cultura, concretament la Coordinació de Vinculació Cultural Comunitària, va posar en marxa una original iniciativa, el Teatre Blancoito, un fòrum itinerant que recorre els carrers de la ciutat oferint espectacles d'alt nivell a un públic ampli i valoritzant la cultura popular, les arts i els oficis.

Inspirat en el carro de Melquíades de la novel·la "Cent anys de solitud" de Gabriel García Márquez, el Teatre Blancoito sorprèn els habitants de la ciutat amb la màgia transcendent de l'art i de la cultura. Es tracta d'un tràiler amb un fòrum teatral de 49 m² d'escenari on pugen artistes, pensadors i artesans de primera línia que aposten pel poder de la cultura en la transformació social i en la construcció d'una societat millor. El Teatre Blancoito es converteix així en un teatre multidisciplinari que porta el millor de les arts, les ciències i els oficis als carrers de la ciutat posant en escena espectacles de primer nivell i aconseguint que els seus habitants pugin a l'escenari com a protagonistes de la seva pròpia cultura.

Amb l'objectiu de crear espais de reflexió i d'aprenentatge, s'organitzen també debats i conferències i tallers d'arts i oficis a l'aire lliure dirigits a nens, joves, persones adultes i de la tercera edat que generalment inclouen la gastronomia com a taller obligat per aconseguir la comunitat col·lectiva final.

El projecte es dissenya tenint en compte el lloc on es desenvolupa, els costums comunitaris i el tema vigent en l'inconscient col·lectiu en aquell moment; (continua a la pàg. 2)

editorial

Una mostra de la vitalitat de l'Associació és que gran part dels objectius marcats en el Pla d'acció 2009-2010 ja s'han acomplert. Els seus eixos prioritaris se centren en la comunicació; el creixement, l'enfortiment i la difusió de l'AICE; la cooperació entre les ciutats associades i la col·laboració amb altres organitzacions i institucions.

Entre les activitats de comunicació, destaquen la publicació del monogràfic "Ciutat, urbanisme i educació" en què es reflexiona sobre la ciutat com a agent educador des de l'àmbit de l'urbanisme, i el quadern de debat "Les accions culturals i l'esport com a eines per al desenvolupament integral de les persones a les ciutats educadores" editat per la Delegació d'Amèrica Llatina. A aquestes publicacions s'afegeix l'edició d'un DVD que de manera senzilla i suggeridora il·lustra alguns dels principis de la Carta de Ciutats Educadores.

Una prova dels avenços aconseguits en el creixement i l'enfortiment de l'AICE són l'adhesió de 25 nous municipis, la creació de la xarxa territorial Àsia Pacífic i la proposta de continuïtat del seminari de formació "Ciutat Educadora i Governança Local" a través d'una xarxa de formadors regionals. (continua a la pàg. 3)

"El teatre itinerant Blancoito recorre els carrers de la ciutat de Mèxic sorprenent els seus habitants amb la màgia de l'art i la cultura gràcies a una sèrie d'artistes, pensadors i artesans de primera línia que aposten pel poder indiscutible de la cultura en la transformació social"

Teatre itinerant de la Ciutat de Mèxic

per fer-ho, s'utilitzen com a guia festivitats com el mes del nen, els dies de la sembra i collita del blat de moro, el dia dels morts o la lluna més brillant de l'any. De la mateixa manera, també s'hi tracten temes de campanyes internacionals com l'Any Internacional de l'Astronomia celebrat el 2009.

Per promocionar les activitats, es dissenyen cartells i fullets amb informació, poesies,

Comparses i animació al carrer

Celebració del Dia dels Morts

Promoció de la cultura popular

dibuixos, textos o reflexions de cada tema, així com partitures musicals. Les activitats emfatitzen l'humanisme, la igualtat i el pensament crític, i obren un debat en la comunitat sobre temes com l'herència de la cultura originària del país, la multiculturalitat o la importància d'allò que és col·lectiu.

Una altra de les fites d'aquest fòrum itinerant és la transformació d'espais urbans mit-

jançant murals, escultures i arts plàstiques que romanen en la comunitat deixant una empremta perenne del seu pas. Amb això es vol impulsar, donada l'actual crisi econòmica, que determinats espais de comunitats marginals es converteixin en llocs d'interès turístic.

A la pàgina www.edcities.org es pot trobar informació més detallada d'aquesta experiència.

presenta: Govern del Districte Federal de Mèxic,
Coordinació de Vinculació Cultural Comunitària
de la Secretaria de Cultura

contacte: Sr. Jorge Tonatiuh Martínez Guzmán
e-mail: teatroblanquito@hotmail.com
web: www.myspace.com/teatroblanquito

xarxa de ciutats

★ Exposició d'experiències educadores en la XIV Cimera de Mercociudades

Del 24 al 27 d'agost, la ciutat de Rosario va acollir la XIV Cimera de Mercociudades convocada sota el lema "Les ciutats que construeixen el Mercosur", en què la Delegació de Ciutats Educatives per a Amèrica Llatina va coordinar la presentació d'experiències educadores. En aquesta trobada, que va aplegar 200 ciutats, van participar representants de les ciutats educadores de Rosario, Purranque,

Los Ángeles, Montevideo, Villa Constitución, Mar del Plata i Belo Horizonte.

★ Participació en el Saló de l'Educació de París i en les trobades PEL

La xarxa francesa de ciutats educadores va participar activament en el Saló de l'Educació celebrat a París del 19 al 21 de novembre mitjançant l'organització de dos debats sobre la petita infància (0-6). Així mateix, es va dur a terme una reunió de la xarxa francesa en el marc de les trobades nacionals dels Projectes Educatius Locals (PEL) centrats en el tema "El futur de les polítiques educatives territorials", celebrats a la ciutat de Brest el 24 i 25 de novembre.

★ II Congrés Nacional de Ciutats Educatives a Mèxic

Representants de les 13 ciutats educadores mexicanes van assistir al II Congrés Nacional

de Ciutats Educatives Mexicanes: "En moviment. Esport i Ciutadania", celebrat a Mèxic DF els dies 6 i 7 de novembre.

Els participants van intercanviar experiències emmarcades en la temàtica de l'esport com a eina d'inclusió i de cohesió social, beneficiosa per a la salut i el medi ambient. Així mateix, van treballar amb vistes a coordinar la presència de les ciutats mexicanes en el XI Congrés de l'AICE.

entrevista

Maria Emília Neto de Sousa

Alcaldessa d'Almada (Portugal)

La ciutat compta amb una forta tradició associativa, ens pot explicar com l'associacionisme contribueix a la construcció d'una ciutat educadora?

Almada és un municipi marcat per un intens moviment de població... El fenomen migratori està associat a un fort moviment associatiu (cultural, educatiu, esportiu), resultat de les necessitats procedents de les noves sociabilitats, de la nova (re)construcció identitària de les poblacions. Aquests centres d'associacionisme que es van responsabilitzar de la dinamització cultural i lúdica, van assumir un important paper en l'alfabetització i van ser l'origen de molts moviments socials i polítics.

Actualment, hi ha més de 500 institucions, formals i no formals; d'aquestes, més d'una desena són centenàries, que fan d'Almada la capital de l'associacionisme.

La responsabilitat del govern municipal és dinamitzar, donar suport, emmarcar, reptar el moviment associatiu, entenent que aquest és un agent històric i un recurs fonamental per a la construcció d'Almada, ciutat educadora, terra intel·lectual de participació i de respecte envers tothom.

A Almada s'ha donat molta importància a les Cases Municipals de la Joventut, què aporten a la comunitat?

L'Ajuntament ha assumit la implementació de polítiques que tenen com a objectiu la participació real dels joves, proporcionant-los contextos adequats per a l'exercici dels seus drets, la construcció de solucions, el compliment de responsabilitats.

Als anys vuitanta, l'Ajuntament va assumir la creació d'una xarxa d'equipaments per a joves d'edats entre els 12 i els 30 anys... Les àrees d'educació, animació i formació són els pols d'atracció dels joves cap als equipaments

que funcionen com a espais d'articulació del desenvolupament cultural de la ciutat. Les Cases Municipals es presenten com a "vivers" d'experiències innovadores i "escenaris" de consolidació de projectes culturals, alguns en vies de professionalització.

Les celebracions lúdiques de la ciutat poden tenir un paper important en la construcció de ciutats educadores?

Si bé en aquestes es privilegia l'aspecte lúdic, no es desaten la seva connexió amb el territori, amb les persones... Es mobilitzen els actors socials, de procedència i condició diferent (productors culturals, immigrants, escoles, associacions de pares, dirigents associatius, institucions particulars d'acció social, clubs, col·lectivitats, ciutadans a títol individual, universitats), en la dinamització lúdica de la ciutat, atorgant intencionalitat al procés participatiu.

Almada té un vincle especial amb Àfrica, ens pot parlar d'aquesta relació amb l'exterior i de les seves finalitats?

Almada manté amb el govern provincial de Kwanza Sud (Angola) relacions estretes de col·laboració concretes en l'edificació d'escoles, la conservació del patrimoni, la promoció del turisme, la promoció de la inversió empresarial, la realització d'estudis de planejament urbanístic i de gestió de residus sòlids urbans.

Cooperar és promoure l'entesa entre els pobles, és conèixer-nos. Aquesta és la raó de la participació en el projecte de prop de 400 alumnes i professors, els quals pretenen establir relacions fructíferes amb les comunitats escolars on van ser construïdes les escoles. En aquest context, convidem el govern de Kwanza Sud a participar en el X Congrés de Ciutats Educadores, en què Almada va presentar l'experiència "L'Abraçada Solidària".

Quins són els tres reptes que afronta Almada actualment? Què pot aportar la pertinença a una xarxa internacional com l'AICE?

Donada la identificació de les premisses de la intervenció municipal amb la Carta de Ciutats Educadores; la rica experiència desenvolupada per la comunitat sociocultural i educativa i pel govern en aquest àmbit, i els avantatges de formar part d'una xarxa nacional i internacional d'informació, Almada es va adherir a l'AICE l'any 1997.

Ja a la dècada dels noranta, Almada va definir el seu paradigma de desenvolupament local basat en el compromís del diàleg, en la transversalitat de les accions, en la relació entre

editorial

Una altra iniciativa és l'exposició pilot "Ciutats Educadores: Accions Locals, Valors Globals" que ja ha visitat quatre ciutats de les set previstes en aquest primer període, i que convida a difondre l'Associació en l'àmbit local i a reflexionar sobre la construcció quotidiana de la pau a través de diverses experiències.

D'altra banda, les invitacions a participar en el Fòrum de Col·laboradors de la Unesco celebrat en el marc de la seva 35a Conferència General, en la 30a Assemblea General de l'Associació Internacional d'Alcaldes Francòfons i en la XIV Cimera de Mercociudades, mostren que l'AICE gaudeix d'un reconeixement internacional. L'Associació també treballa en la idea d'organitzar una sessió en el Congrés Mundial de CGLU el 2010.

Les xarxes territorials són un instrument clau per a l'acompliment del Pla d'acció. Estan totes convidades a fer-nos arribar les seves propostes per al nou Pla d'acció que s'acordarà a l'Assemblea de Guadalajara (22 d'abril de 2010).

Secretariat de l'AICE

c/ Avinyó 15, 4ª planta
08002 Barcelona
Tel. + 34 93 342 77 20
Fax. +34 93 342 77 29
E-mail: bidce@bcn.cat

administracions (local, regional i central) i la societat civil.

Actualment, l'administració municipal es proposa fomentar l'exercici de polítiques d'igualtat, de ciutadania inclusiva, de participació, de cohesió, de compromís amb les estratègies de desenvolupament marcades pel municipi, moltes sedimentades en grans referències conceptuals, estratègiques i programàtiques, i en les pròpies de l'AICE o d'altres instàncies de coordinació transnacional.

Per a més informació: www.edcities.org

experiència

Intercanvi d'activistes pro drets humans i a favor de la democràcia

Del 18 al 27 de maig de 1980, els habitants de Gwangju es van rebel·lar contra la dictadura militar del general Chun Doo i van prendre els carrers d'aquesta ciutat del sud-oest de la República de Corea. El govern autoritari va reaccionar imposant la llei marcial i exercint una severa repressió. Des d'aquell moment, aquest esdeveniment és recordat com el "518" o "18 de Maig".

Amb el pas dels anys i després de la instauració de la democràcia el 1988, Gwangju, amb una àrea metropolitana de prop d'1,5 milions d'habitants, s'ha consolidat com un dels principals referents econòmics de Corea del Sud, gràcies a la seva indústria automobilística, la fabricació d'electrodomèstics digitals, l'explotació de mines, el disseny industrial i l'alta tecnologia.

El record de la lluita de la ciutadania a favor de la democràcia i dels drets humans de maig de 1980 continua present, i ha donat origen a un moviment per a la democratització. En aquest context, se situa la Fundació Memorial 18 de Maig, que des de 1994 treballa per mantenir l'esperit de solidaritat viscut durant la revolta, promoure la reunificació pacífica de Corea i contribuir a l'avanç cap a la consecució de la pau i dels drets humans a tot el món i, sobretot, a Àsia.

Un dels principals eixos d'acció de la fundació se centra en el foment de l'intercanvi d'activistes a través del Programa Internacional d'Intercanvi de Pràctiques en Drets Humans, iniciat l'any 2001. Aquest programa està desenvolupat en col·laboració amb el Centre Cultural en Memòria del 18 de Maig i la Divisió de Promoció de l'Esperit Democràtic del Govern de Gwangju.

D'una banda, la fundació acull militants d'organitzacions no governamentals asiàtiques o de la resta del món, per un període de 10 mesos. Durant aquest període, les persones tenen l'oportunitat d'aprendre de l'experiència del moviment de democratització coreà i establir contactes amb els dels principals grups

"Gwangju (República de Corea) potencia l'activisme a través de l'intercanvi de voluntaris, el suport a moviments democràtics i l'establiment de xarxes internacionals a favor de la pau."

del país. De l'altra, la fundació també envia, per un període de 10 mesos, voluntaris a països com Nepal, Índia, Japó, Alemanya o Austràlia, i facilita viatges, allotjament, assegurança mèdica i honoraris als activistes en pràctiques. D'aquesta manera, també poden conèixer de prop altres moviments per la pau, la defensa dels drets humans i la democràcia.

A més a més de potenciar l'intercanvi de voluntaris, aquesta experiència permet, juntament amb altres projectes, l'apropament a altres organitzacions no governamentals i la creació de xarxes internacionals pro drets humans.

A la pàgina www.edcities.org es pot trobar informació més detallada d'aquesta experiència.

presenta: Fundació Memorial 18 de Maig
contacte: Sr. Kim Chanho

e-mail: 518org@gmail.com
web: <http://eng.518.org>

saps que...

- ★ Del 3 al 5 de novembre va tenir lloc a Mèxic DF la primera sessió de Formació de Formadors amb l'objectiu de donar continuïtat al seminari "Ciutats Educadores i Governança Local" a Amèrica Llatina.
- ★ L'exposició "Ciutats Educadores: Accions Locals, Valors Globals" ja ha visitat les ciutats de Granollers (Espanya), Budapest (Hongria), Tampere (Finlàndia) i Betlem (Palestina).
- ★ Formen part de l'Associació 419 ciutats de 35 països.
- ★ El Banc Internacional de Documents de Ciutats Educadores ja compta amb més de 925 experiències.
- ★ La ciutat coreana de Changwon acollirà el XII Congrés Internacional de l'AICE l'any 2012 amb el lema: "Medi ambient, educació creativa".

les veus de les ciutats

1. A través del programa **Escola Integral-Taller del Saber**, la Secretaria d'Educació de Sorocaba (Brasil) ha aconseguit que l'educació surti dels murs de l'escola i de l'horari escolar per guanyar els carrers, parcs i museus de la ciutat, gràcies a la implicació dels col·lectius socials. Un esforç que ha rebut el Premi Itaú-UNICEF.

2. La **Ludoteca Ambiental Libélula** de Sabaneta (Colòmbia) fomenta el respecte al medi ambient a través d'un programa que articula totes les accions del municipi, i promou tallers i activitats lúdiques dirigides a l'alumnat i a grups organitzats de la comunitat.

3. L'Ajuntament de Lleida (Espanya) amb l'objectiu de facilitar el diàleg interreligiós i la cohesió social va crear l'**Assemblea Municipal de les Religions**, òrgan consultiu que compta amb la participació de les diferents confessions presents en el territori.

